

Pomologia to zespół parkowo-zabytkowy wraz z przyległymi gruntami rolnymi i sadami, o łącznej powierzchni ok. 80 ha. Zespół ten posiada 150 letnią historię. Pomologia leży w granicach niepełna 3-tysięcznego miasta Prószków. Samo miasto ma bardzo bogatą historię a początki jego powstania datuje się na połowę XIII wieku. W przeszłości istniały tutaj: manufaktura wyrobów fajansowych, cegielnia, młyny wodne, gorzelnia, kowalstwo, wiatrak, browar. W roku 1847 po-wstała **Królewska Akademia Rolnicza** a w roku 1868 swoją działalność rozpoczął **Królewski Instytut Pomo-logiczny**, którego inicjator Gustaw Stoll i jako pierwszy dyrektor uczelni przyczynił się do rozbudowy obiektów dydaktycznych oraz powiększenia powierzchni gospodarstwa, gdzie pojawiły się szkółki i pola uprawne. Od 1871 roku powstawały kolejno: internat, mieszkania dla pracowników, przetwórnia owoców, system wodociągów nawadniających sad, cieplarnie oraz chłodnie. Następnie w 1878 założono park w celach dydaktycznych i ochronnych dla słabo odpornych odmian drzew owocowych. W 1915 roku nazwę instytutu zmieniono na **Królewska Szkoła Sadowniczo-Ogrodowa**. W roku 1924 uczelnię przekształcono na **Niższą Roczną Szkołę Ogrodniczą**, która działała do roku 1944. Po II Wojnie Światowej znalazła się pod bezpośrednim zarządem władz polskich. Świadectwem bardzo bogatej historii Pomologii są za-chowane zabytki, do których należą kamienice (fot.1.), w których jeszcze w latach osiemdziesiątych mieściło się zaoczne technikum ogrodnicze, brama wjazdowa (fot.2.), winiarnia, a dokładnie pozostała konstrukcja, która zgodnie z decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków została pozostawiona. Zachował się także budynek koziarni (fot.3.), który jest dość zniszczony, ale wg ekspertów nadający się do od-tworzenia oraz pozostałości po fontannach. Po drugiej stronie drogi wojewódzkiej znajduje się zabytkowa biblioteka – Księgozbiór Królewskiej Akademii Rolniczej (fot.4.). Między bramą a kamienicami leży kamień pamiątkowy, który położono w 1962 r. z okazji XV-lecia istnienia Państwowego Technikum Ogrodniczego. Do obiektów zabytkowych Pomologii należy również park zabytkowy o powierzchni ok. 17 ha. W roku 1947 powstało **Państwowe Koedukacyjne Liceum Ogrodnicze** a jego następcą było **Państwowe Technikum Ogrodnicze**. W roku 1969 wybudowano nowoczesny budynek główny oraz internat i tak rozpoczęło działalność **Zespół Szkół Ogrodniczych im. Józefa Warszawicza**. Były PGR, który znajdował się w bez-pośrednim sąsiedztwie Pomologii przyłączono do szkoły i powstało Gospodarstwo Pomocnicze przy Zespole Szkół Ogrodniczych im. J. Warszawicza w Prószkowie, które funkcjonowało do lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. Obecnie szkoła nosi nazwę **Zespołu Szkół im. J. Warszawicza**. Budynek szkoły oraz przyległy teren, w tym boiska sportowe, zostały wyremontowane i zmodernizowane. Podniesiona została estetyka wizualna budynku szkoły, co daje wyraz dbałości obecnych władz tej placówki. J. Obecnie Przy Zespole Szkół działa Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Młodzieży w Piłce Nożnej. Szkoła stanowi jeden z elementów zasobów kulturowych o dużym znaczeniu dla Pomologii oraz dla regionu. J. Warszawicz był wielkim podróżnikiem. Był także odkrywcą nowych gatunków roślin, które przywiózł do Europy. Po świetności Państwowego Technikum Ogrodniczego, które było kontynuacją działalności tego ośrodka ogrodnictwa do dziś pozostały szklarnie (fot.5.) i część budynków gospodarczych. Jeszcze w latach osiemdziesiątych funkcjonowała tu przetwórnia warzyw i owoców oraz chlewnia.

Oprócz osobistości związanych z Pomo-logią w przeszłości obecnie żyje człowiek, który także wniósł ogromny wkład w historię Pomologii. Jest nim 91-letni mieszkaniec Pomologii, **mgr inż. Zenobiusz Mierzejewski**, urodzony w Dąbrowie Górniczej 12 mar-ca 1916 roku. Na początku swojej drogi edukacyjnej, związanej z ogrodnictwem ukończył Szkołę Ogrodniczą w Tarnowie a następnie Średnią Szkołę Ogrodniczą w Bielsku Białej. W czasie II Wojny Światowej pracował w ogrodnictwie w Dreźnie przy produkcji roślin wrzosowa-tych w ramach robót przymusowych przez 6 lat. Gdy wojna ustała rozpoczął pracę jako wykładowca i kierownik w Państwowym Gimnazjum i Liceum Ogrodniczym w Grodźcu w województwie katowickim. W 1950 roku rozpoczął pracę w Technikum Ogrodniczym w Prószkowie, gdzie został przeniesiony służbowo. Prowadził zajęcia z dendrologii, kwiaciarstwa, terenów zielonych, ogrodnictwa ozdobnego, miernictwa i rysunku zawodowego. Zdobył tytuł inżyniera ogrodnika ze specjalnością kwiaciarstwa. W okresie pracy w Państwowym Technikum Ogrodniczym obejmował też stanowiska kierownicze oraz pełnił funkcje zastępcy dyrektora oraz dyrektora szkoły. Pan Zenobiusz Mierzejewski był zawsze bardzo aktywny społecznie. Był w radzie nadzorczej Wojewódzkiej Spółdzielni w Opolu, w zarządzie oddziału NOT oraz w innych organizacjach. Dużo czasu poświęcał hodowli nowych odmian roślin iglastych. Był wspaniałym pedagogiem, umiejącym zaszczepić zamiłowanie do sztuki ogrodnictwa. Należy do ludzi, którzy wnieśli największy wkład w dorobek historyczny Pomologii od lat 50. ubiegłego stulecia. Przyczynił

się do znacznego powiększenia areалу gospodarstwa (do ponad 100 ha), ubiegając się o każdą piędź ziemi u władz państwowych. Zenobiusz Mierzejewski jest człowiekiem o bardzo wysokiej kulturze i szlachetnym sercu i nie można o nim zapomnieć. Należy korzystać z jego wiedzy w jak największym stopniu. Na temat Pomologii wie wszystko. Opracował tekst do publikacji „*Park arboretum w Prószkowie*”, dotyczącej parku, na co poświęcił trzy lata. Wpłynęło to niekorzystnie na jego wzrok, gdyż robił to w wieku 81-84 lat. **Pomologia ze względu na bogatą historię pod kątem rolnictwa i sadownictwa znana jest nawet w skali europejskiej. Swoją prestiż historyczny, jaki posiada zawdzięcza 150 letniej historii. Absolwenci tej szkoły do dziś cieszą się opinią bardzo dobrze wyszkolonych ogrodników.** Oprócz walorów kulturowych Pomologia posiada bogate zasoby przyrodnicze w postaci dwóch znaczących korytarzy ekologicznych, łączących dolinę odry z kompleksem Borów Niemodlińskich. Ten niezwykle cenny obiekt zawiera w sobie potencjał historyczny, kulturowy i przyrodniczy, który można wykorzystać w celu utworzenia m.in. ogrodu botanicznego. Na terenie Pomologii mieści się kompleks zabytków; m.in. kamienice zabytkowe, konstrukcja po dawnej winiarni oraz zabytkowy park o powierzchni 17 ha. Ponadto w niższej części Pomologii znajduje się park zabytkowy „Stolla” w stylu angielskim.